

GŁOS OBYWATELA

GAZETA POLITYCZNA, SPOŁECZNA, NAUKOWA, LITERACKA I SPORTOWA.

Rok II.

Redakcja i Administracja: Rynek Kościuszki Nr 9, telefon 10-06.

Nr 150. (221)

Płace robotnicze w ostatnim czteroleciu stale wzrastają

CYFRY MÓWIĄ SAME ZA SIEBIE

W szerokiej a bezładnej skali argumentów przeciwwzględnych, jakie rozstrzygała partje opozycyjne t. zw. „lewicy” społecznej — poświęca się sporo miejsca na kwestie socjalne, czyli, jak zawsze o-bok bezrobocia, na niskie zarobki robotnicze.

Zabójczy jakoby argument niskich plac, którego echa zabiłaby się nawet w petycji Centrolewu do P. Prezydenta, we wszystkich e-nuncjacjach i artykułach „lewicy” służy raczej jako ornament stylizyczny, nie posiada bowiem żadnego potwierdzenia w rzeczywistości.

Jest to odcinek pracy rządowej, we wszystkich krajach, nie wylaczając rządzonych przez socjalistów — najlepszy i trudno peddający się interwencji państwa, od czterech lat w Polsce najwięcej sprawa kłopotu opozycyjnej lewicy.

Kształtowanie się plac robotniczych w ciągu ubiegłego czterolecia na tle zmian koniunktury pozwala wnioskować zarówno o tendencjach kapitału, jak i polityce socjalnej rządów pomajowych.

Okres Grabskiego i rządów endeckie — pepesowskich charakteryzowała gwałtowna niżka realnych i nominalnych zarobków, która zaczęła się w połowie 1925 r. i przetrwała do września 1926 r., osiągając najniższy punkt w miesiącu kwietniu 1926 r.

W ciągu dziesięciolecia Polski Odrodzonej był to najcięższy okres dla klasy robotniczej. Przemysłowcy nie tylko obniżali zarobki, ale nawet przekraczali obowiązujące wówczas ustawy, z dziedziny ochrony pracy. Czas ten zbyt żywo tkwią jeszcze w pamięci, by je szczegółowo przypominać. Polepszenie zarobków zaczyna się od września 1926 r. i ruch zwykły trwa przez cały 1927 i 1928 r. Wprawdzie w r. 1929 tempo zwykłe osłabło, ale i w tym roku, mimo depresji, place robotnicze wzrosły o 5 proc. i w tym samym stosunku podniosła się ich wartość realna. W końcu 1929 r. poziom plac realnych nie tylko wyrównał niżki, spowodowane przez rząd przedmajowe, ale nawet osiągnął maximum, w porównaniu z okresem powojennym. Wskaźnik statystyczny plac realnych na 1 I. 1930 wynosił 119,2 (r. 1927 = 100).

Dla uzasadnienia naszej tezy o wzroście zarobków realnych do 1930 r. przytaczamy poniżej za wy-dawnictwo „Statystyka Pracy” (zeszyt 2 1930) kilka wskaźników plac realnych. Wskaźniki te wyrażają stosunek zarobku realnego do zarobku w 1914 r.

Robotnik niefach.

Przedręcz w Zagł. robotn.

w przem. wł. Dąbrów. podn.

1925 — wrzesień	1,01	0,99	0,75
1926 — czerwiec	0,88	0,85	0,66
1929 — grudzień	1,11	1,15	0,87

Do Nowego Roku 1930 zarobki realne dochodziły do najwyższego poziomu, osiągniętego w Polsce Niepodległej, wyższego od czasów przedwojennych.

Dalszy ruch plac zarobkowych w roku 1930 charakteryzują biuletyny Instytutu Konjunktur Gospodarczych. Instytut ten oblicza zarobki niezależnie od Gł. Urzędu Statystycznego, według własnego wskaźnika.

W ciągu miesiąca stycznia i lutego — podaje „Konjunktura Gospodarcza” (1930 Nr. 3) — wskaźnik plac realnych podniósł się o 6 proc.

W ciągu miesiąca marca wskaźnik plac nominalnych nie doznał zmiany. Dalszy spadek cen żywności spowodował podniesienie się wskaźnika plac realnych z 121,6 do 122,7 („K. G.” Nr. 4 1930).

Suche cyfry statystyczne mówią same za siebie i nie wymagają komentarzy. Pozostaje tylko wyjaśnić, jakie są powody ekonomicznego paradoksu, iż w okresie złej koniunktury, bezrobocia i międzynarodowego spadku cen — place realne zamiast maleć — wzrastają. Niskie ceny żywności nie mogą całkowicie wytłumaczyć tego zjawiska. Mała siła nabywcza musi zmuszać raczej przemysł do obniżenia cen przez redukcję kosztów robocizny. O tych tendencjach przemysłowców mówią wyraźnie sprawozdania Inspektorów Pracy i In-

stytutu Konjunktur. Faktem jest jednak, iż tendencje te są zawsze paraliżowane i w żadnej gałęzi przemysłu i handlu nie zanotowano obniżenia plac realnych ani nominalnych.

Nie zawdzięczają tego robotnicy związkom zawodowym. Słabość organizacyjna i brak rezerw kasowych uniemożliwiła jakąkolwiek poważniejszą akcję zarobkową, obliczoną na czas dłuższy. We wszystkich zatażach ekonomicznych, jakie wybuchwały w ostatnim półroczu — musiało interwenjować na korzyść robotników Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej. Na skutek tej interwencji uzyskali podwyżki górnicy Zagłębia Dąbrowskiego i G. Śląska, hutnicy przemysłu cynkowo-olowiowego i wrócili do pracy z podwyżką zle-kautowani włókniarze okręgu Bielskiego. Wymieniliśmy tylko największe zatargi ostatniego półroczu. Z mniej ważnych, w których komisje rozjemcze i inspektorzy pracy uzyskali polepszenie bytu dla pracowników, wystarczy przypomnieć konflikty w telefonach m. Warszawy i zatarg między pracownikami a Związkiem Kupców Żydowskich w Wilnie.

Reasumując powyższe, możemy stwierdzić, iż w ostatnim czteroleciu z okresem złej koniunktury właśnie, nieprzerwanie postępuje wzrost plac realnych.

Nowa nota Sowietów

w sprawie zamachu na poselstwo w Warszawie

Moskwa 2. 6. Poseł rządu sowieckiego przy rządzie polskim, Antonow—Owsienko, złożył z polecenia swego rządu nową notę rządów polskiemu w sprawie ostatniego zamachu na poselstwo sowieckie w Warszawie.

Warszawa 2. 6. (Tel. wł.) Jak się dowiadujemy w nocie, złożonej rządowi polskiemu, rząd sowiecki stwierdza, iż upłynął miesiąc od zamachu na poselstwo sowieckie, a śledztwo nie jest dotychczas ukończone.

„APOLLO“

DZISZ PREMIERA

CENY OD 25

Początek o g. 6:15, 8:15 i 10:15

PRZEBÓJOWY

Film niemy

z żywą

ilustracją muzyczną

znakomita artystka

dramatyczna

OLGA CZECHOWA

JAKO

KOBIETA W PŁOMIENIACH

Potężny dramat kobiety, opo-nawanej gorącą miłością, stojącej na rozdrożu, wybierającej między mężem a kochankiem, przecho-dzącej krzywą drogą niewolnicy życia

Na scenie

Najlepszy humorysta polski

Bronisław BRONOWSKI

w swoim bezkonkurencyjnym repertuarze

Bacznej uwadze społeczeństwa

Stahlhelm zwalcza rząd i nawołuje do zbrojeń w walce z traktatem wersalskim

Berlin 2. 6. (PAT.) W Szczecinie rozpoczęły się obrady zjazdu organizacji stahlhelmowych niemieckiej Marchii granicznej i Pomorza. Na zjazd przybyło specjalnymi parowcami dwa tysiące uczestników z Prus Wschodnich i Gdańska.

Do zebranych przemówił przywódca Stahlhelmu wschodniopruskiego, hr. Eulenburg, wzywając, aby nie zapominali o obszarach wschodnich, odstąpionych przez Niemcy. Mówca z naciskiem oświadczył: „Co było niemieckie, musi wrócić do Niemiec”.

Przewodniczący Stahlhelmu Seldt, zwracając się w końcowym werwanie do delegacji stahlhelmowych, podkreślił, że sprawa obszarów wschodnich jest dla Niemców kwestią egzystencji. Poruszając ostatnie zajęcia graniczne pod Opaleniem, mówca zaatakował rząd niemiecki, zarzucając mu, iż nie potrafi zdobyć się na danie Polsce odpowiedzi, godnej prawdziwych Niemców. Ponad polityką Stahlhelmu, oświadczył Seldt, widnieją dwa słowa: „miecz i zbrojne pogotowie”.

Berlin 2. 6. Na zjeździe b. żołnierzy frontowych, odbytym we Wrocławiu w obecności 15.000 uczestników, przewodniczący organizacji stahlhelmowych Duesterberg wygłosił mowę, w której zaznaczył m. in., że Stahlhelm nie dowierza i zwalcza rząd kanclerza Brueninga.

Niezrozumiałem jest — z naciskiem podniósł mówca — jak może rząd Rzeszy popierać na terenie międzynarodowym rozbrojenie. Stanowisko to Stahlhelm stanowczo odrzuca, domagając się aby rząd raczej udzielił poparcia dążeniom, zmierzającym do przeprowadzenia ancji zbrojeniowej wśród społeczeństwa niemieckiego i to w ramach jak naj-szerzych.

Mowę swą zakończył przewodniczący oświadczeniem, że Stahlhelm nigdy nie uzna granic niemieckich, wykreślonych Traktatem Wersalskim.

Niemcy kaptują Francuzów

dla swych planów

Paryż 2. VI. (PAT.) Propaganda Niemiec w sprawie rewizji granic wschodnich Prus zrobiła w tych dniach pewne posunięcie świadczące o jej usiłowniach skaptowania opinii publicznej francuskiej. W ubiegłą środę miał miejsce w klubie dyskusyjnym le Faubourg odczyt dziennikarza Augusta Abila. P. Abel wyłożył przed publicznością francuską warunki, na jakich Niemcy gotowi są pogodzić się z Francją.

Warunki te polegają na wyrównaniu granic państwa Rzeszy, zwróceniu jej Gdańska i zniesieniu Korytarza Pomorskiego, nie mówiąc tymczasem o Górnym Śląsku. Dalszy warunek ma stanowić natych-miastowa ewakuacja przez Francuzów zagłębia Saary.

Olbryzi deficyt w budżecie

NIEMIECKIM

Berlin 2. 5. (PAT.) Minister finansów w Moldenhauer na posiedzeniu komisji budżetowej Reichstagu oświadczył, iż pasywa budżetu nadzwyczajnego za rok 1930 wynoszą 771.700.000 marek. Wobec tego że do końca roku prze-

widziane są wydatki w wysokości 47 milionów, niedobór z końcem roku budżetowego wynosić będzie 818.700.000 marek, na pokrycie którego skarb Rzeszy będzie musiał zaciągnąć pożyczkę.

Wynik procesu słynnego jasnowidza

HANUSSEN UNIEWINNIONY

Praga 2. VI. (PAT.) Przed sądem krajowym w Litomierzach toczył się proces przeciwko telepacie i jasnowidzowi, Hanussenowi, oskarżonemu o wyłudzenie pieniędzy. Proces wzbudził olbryzie zaniepokojenie w sferach naukowych.

W wyniku sprawy sądowej i ekspertyzy, dokonanej na sali sądowej, Hanussen został uniewinniony. W motywach wyroku sąd podaje, że ludzie wysokiej inteligencji i wybitni uczeni uznają istnienie telepatii jasnowidzenia. Na podstawie ekspertyzy sąd nie może wykluczyć możliwości, że Hanussen istotnie posiada nadzwyczajne psychiczne właściwości. Hanussen jest przesłany, że posiada te zdolności, wobec tego trybunał uznaje, że działał w dobrej woli.

Katastrofa kolejowa między Paryżem a Marsylią

Montreau 2. 6. (tel. wł.) Wczoraj o godzinie 22. 10 pociąg pociągów szybkich Paryż—Marsylja wykołosił się z odległości 100 mtr. od stacji Montreau. Cztery pierwsze wagony wyskoczyły z szyn. Dwa wagony zostały całkowicie rozbite. Z pierwszego wagonu wydobyto siedmiu zabitych i kilkunastu rannych. Prócz tego jeszcze jeden

zabity znajduje się dotychczas w toalecie wagonu. Stan dwóch rannych jest niemal beznadziejny.

Pociąg, wiozący premiera Tardieu, przejechał przez miejsce wypadku na kilka godzin przed ustaleniem przyczyny, która spowodowała katastrofę — ciężkiego wózka.

Warszawa ma największy na świecie dom akademicki.

Warszawa 2. 6. (tel. wł.) Wczoraj został poświęcony pawilon głównej kolonii akademickiej przy ul. Akademickiej 5. Nowy, 9-piętrowy gmach, w połączeniu z dwoma-poprzednio już wybudowanymi posiada objętość 140.000 metrów sześciennych, kosztował 10.200.000

zł. Nowowbudowany gmach wyposażony jest w najnowsze urządzenia. W kolonii tej mieszka 1650 osób.

POPIERAJECIE P.C.K.

WOLNA TRYBUNA

Roskosze jazdy autobusami.

Nie będzie od rzeczy jeśli w ogólnej dyskusji „Tramwaj czy autobus”...

Frekwencja na autobusach komunikacji miejskiej—dzięki małej wybredności ludności—niezła.

Wozu samochoadowi niczym nie ustępuje wykwintnym brukiem białostockim...

W okresie przedzimowym, a nawet już teraz każdy skrzętny gospodarz...

rowy... wyswiecone garnitury, szczególnie na miejscach „siedzących”...

Rozkład jazdy, jakkolwiek regulowany jest według czasu, „zachodnio-europejskiego”...

Takie i temu podobne niespodzianki stycykje nam jazda autobusami...

Takie i temu podobne niespodzianki stycykje nam jazda autobusami...

Informacje na czasie.

W okresie przedzimowym, a nawet już teraz każdy skrzętny gospodarz...

Na ziemiach Wschodniej Polski, w miastach Wschodniej Polski...

Otóż dlatego, że drzewo nie daje tych „kolory” ciepłika...

Otóż znów powiemy, że tak nie jest, jak twierdzi czytelnik.

Jak nam wiadomo z fizyki, kaloria nazywamy tę jednostkę...

Z najpraktyczniejszych dla przemysłu gatunków węgla czarnego wymienimy:

Węgiel Związku Kopalń Górnośląskich „Robur”...

Następnie idzie węgiel II kategorii z kopalń kłocię Pecznińskiego...

W końcu już wymienimy węgiel z kopalń Zagłębia Dąbrowickiego...

Jak wielką wagę przywiązuje się do ilości pozostałego po spaleniu popiołu...

Te wszystkie, wyluszczone wyżej względy, winny być brane pod uwagę...

Radio-program

Warszawa 1411, 7 m Wtorek 8-VI.

- 11.30. PAT. 11.58—12.10. Sygnał czasu. 12.10—12.10. Rad. poranne szkolny. 13.10. Komunikat meteor. 15.00. Komunikat gospodarczy. 15.20—15.45. Odczyt. 15.45. „Cwilka latnia” (Wajkowe zaliczenie latnictwa cywilnego). 16.15—17.05. Muzyka z płyt gramof. 17.05. „Historia Wielkiej Instytucji”. 17.15. Wskazywanie rękoma. 17.45. Koncert popul. 18.45. Rozm. oraz kom. Tow. Zachęty do hodowli kani w Polsce. 19.10. Giełda realna. 19.25. „Kwadrans buchaltara”. 19.50. Transm. z Opery Warsz. W przerwie repertuar teatrów miejsc. Po transmisji kom. teatrów, policj. sport. oraz retransm. ze stacji zagranicznych.

Gazetniko kółkowskie wojskowa, wydana przez P. K. U. Wilno Piotrowi Fursi, synowi Emiljana i Elżbiety...

Pierwszy w Warszawie Teatr Dla Dzieci w gmachu „Hollywood”

Salę PALACE, Dziś we wtorek dnia 30 czerwca 1930 r. o godz. 5 p. p.

Jeden raz gościnnie wystąpi znakomity „Pierwszy w Warszawie Teatr dla Dzieci”

KOPCIUSZEK

Zachwycająca baśń w 4 aktach ze śpiewami i tańcami.

W tytułowej roli Kopciuszka Minka Wileńska

Bilety nabywać można w kasie teatru

Zawiadamiamy Szanowną naszą Klientelę, że do Zakładu naszego zaangażowaliśmy

plac przy ul. Wesołej (róg Waszyngtona) 20 atrakcyjnych cyrkowych 20 przy współdziałaniu pierwszorzędnych sił artystyczno-cyrkowych.

„KATOL” nie pozostawia plam, nieszkodliwy dla zdrowia...

Zdąć we wszystkich składach aptecznych i aptekach.

Przedstawiciel „Katolu” R. Wątkiewicz Wilno, ul. Kalwaryjska 21.

Skład w Białymstoku I. Pekar ul. Zamełkowska Nr. 1.

UWADZE GOSPODYNI!

Najlepiej zabezpieczona na lato futra i inne ubrania od moli...

„KATOL” nie pozostawia plam, nieszkodliwy dla zdrowia...

Zdąć we wszystkich składach aptecznych i aptekach.

Przedstawiciel „Katolu” R. Wątkiewicz Wilno, ul. Kalwaryjska 21.

Skład w Białymstoku I. Pekar ul. Zamełkowska Nr. 1.

Z DNIA I NOCY...

Dwie większe kra-dzieże

w ciągu jednej doby. Wła-manie i na „pasówkę”

Do mieszkania p. Józefa Wilby (seminarjum nauczycielskie przy ul. Mickiewicza 2) dostali się...

Uparta s-mobójczyni chciała znaleźć śmierć

18-letnia Zofja Chojnowska ze wsi Kulesze, w gminie Goniądz...

Przyczyna samobójstwa—zawód miłosny. Jak twierdzi Chojnowska...

Fatalny skok

Na boisku sportowym w Zwięzryczu, w czasie meczu między drużyną „Kresovia” z Grodna...

Do kompletu

Jakiś niewykryty amator pościelił ukrałi wczoraj p. Klepackiemu Bolesławowi (ul. Starobojńska 34)...

Zapewne ten sam figlarz skompletował sobie pościel puchową...

Dziś Tydzień P. C. K.

Zabójstwo w Zawykach

W czasie wspólnej bitki w Zawykach, w powiecie białostockim, został pobity Feliks Filipczuk...

Nieostrożny Sruklo

W Orli, powiecie białskim, na postoju autobusów, konduktor Sruklo Koziański...

Pożary.

W Bodziłowie, w powiecie białostockim, spłonął doszczętnie młyn motorowy Konstantego Chmielewskiego...

W Sokolach, w powiecie wysokomazowieckim, spalili się nowo-wybudowany i niezamieszkały jescze dom Józefa Rogińskiego...

DOKTOR M. KANEL Chereby weneryczne, skórne i włosów. Pryjm. od 9-11 od 5-8.

Lokal 6-7 pokoi z kuchnią w okolicy ul. Warszawskiej...

Kino „Polonia” ORZEŁ TEXASU potężny dramat żądź i namiętności „dzikiego zachodu”.

Tylko na krótki czas! CYRK HARRY'EGO 20 atrakcyjnych cyrkowych 20

KINO DŹWIĘKOWE Początek: „MODERN” DZIS PREMIERA 6, 7, 9 i 10 30 CENY OD 1 ZŁOT. PRAWO MEŻA dramat miłosny na tle prawdziwego zdarzenia w Nowym Jorku